

Kuća Petra Preradovića

Marinko Barčan, Željka Miklošević, Danijela Rešetar

Kuća Petra Preradovića, danas Interpretacijski centar kuća Petra Preradovića i ujedno pjesnikova rodna kuća, nalazi se u predivnom naselju Grabrovnica koje je dio područja općine Pitomače koja se nalazi u sjeverozapadnom dijelu Virovitičko-podravске županije na prostoru Bilogorske Podravine.

Preradovićeva kuća izgrađena je 1775. i do sada je nekoliko puta temeljito obnavljana. Zadnja velika obnova bila je 1968. godine kada je u njoj uređen jedan od prvih muzeja posvećen književniku. Nakon 50 godina od obnove došlo je vrijeme za temeljitiju i suvremeniju obnovu pjesnikove rodne kuće, stoga je dana 13. lipnja 2019. godine Kuća Petra Preradovića, interpretacijski centar, službeno otvorena za javnost.

Zahvaljujući Europskoj uniji i sredstvima programa Interreg prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska, u okviru projekta „Preradović & Csokonai“, Općina Pitomača renovirala je i adaptirala rodnu kuću Petra Preradovića u Grabrovnici te ju uredila kao suvremeni interpretacijski centar. Ovim projektom obnovljeno je i rekonstruirano krovništvo, postavljena je nova stolarija, pročelje te instalacije (strojarске – grijanje i hlađenje i elektroinstalacije – električna mreža, IT mreža, vatrodojava i videonadzor). Podrum i potkrovlje do sada se nisu koristili u svrhu postava, no ovim su projektom i oni obnovljeni te pripremljeni za postav. Uređen je i dio okoliša: parkiralište, pristupne staze, ograda, kao i nekoliko komada multimedijске opreme.

Prilikom izrade muzeološke koncepcije i kreiranja novog postava uspostavljena je suradnja s nizom institucija koje su pomogle ustupanjem svoje digitalizirane građe: Hrvatski državni arhiv, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Muzej grada Zagreba, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski školski muzej, Hrvatski povijesni muzej, Tiflološki muzej, Muzej za umjetnost i obrt, Muzej Slavonije Osijek, Muzej grada Bjelovara, Gradski muzej Virovitice, Gradski muzej Križevci, Državni arhiv u Bjelovaru, Državni arhiv u Virovitici, PMF Zagreb – Geografski odjel, Hrvatski institut za povijest, Muzej češke literature (Prag), Austrijski državni arhiv (Beč), Theresianische Militäracademie (Wiener Neustadt), Muzejski dokumentacijski centar, Kuća Šenoa u Zagrebu, Hrvatska radio televizija i Croatia records (ex Jugoton).

Muzeološka koncepcija interpretacijskog centra Petra Preradovića temelji se na potrebi izgradnje „kulturne riznice, mjesta kreativnosti i razvoja zajednice, obrazovnog centra i prostora cjelovitog učenja, mjesta istraživanja, interpretacije, intelektualne razmjene i uživanja“. Koncepcija postava Kuće ostvaruje se prožimanjem (autobiografskog), kulturno-povijesnog i poetskog diskursa, a svaka od tema, odnosno prostorija, prenosi informacije o Preradovićevu životu, koji je kontekstualiziran informacijama o kulturnim i političkim okolnostima, kod nas i nešto šire, u vremenu u kojem je živio i djelovao te, naravno, njegovom poezijom.

Stalni postav Kuće Petra Preradovića sastoji se od ulaznog dijela (hodnika), tri zasebne prostorije posvećene određenoj temi te podruma i potkrovlja. U ulaznom dijelu obnovljene Kuće nalazi se multimedijalni izložak *Virtualna stvarnost* gdje se može vidjeti 3D rekonstrukcija rodne kuće Petra Preradovića kroz koju se može prolaziti. Prva prostorija postava daje uvid u najranije dane, djetinjstvo i rane školske dane pružajući informacije o osobitostima života u zavičaju. Cilj je ove prostorije prikazati zavičaj u doba u

kojemu je Preradović u njemu obitavao, s naglaskom na ono što u to vrijeme obilježava život na političkoj i jezičnoj granici (granica vojnog rezervništva i svakodnevnice seoskog života, granica multietničkog slavenskog i monarhijskog austrijskog, granica između hrvatskog i njemačkog jezika).

Umjetnički postav druge prostorije približava posjetiteljima „vojne putove“ Petra Preradovića prožete stalnim „iskliznućima“ u pisanu riječ, istraživanje jezika i pjesničkog izražavanja uslijed upoznavanja i druženja s preporoditeljima.

U trećoj prostoriji postav je u cijelosti kreativnog karaktera jer je posvećen Preradovićevu pjesništvu. *Cvijeće, Bilje i Presadi* (kako je sam pjesnik podijelio svoje pjesme u zbirci *Pervenci*) temelj su za interpretaciju njegova stvaralaštva. Svaki od ta tri segmenta daje osobitosti njegovih pjesničkih motiva (romantična ljubav, domovina, jezik, nacionalni ponos...) koji proizlaze iz njegova stava i razmišljanja o životu i svijetu. Interaktivnim sadržajem poput dovršavanja pjesme, zajedničko slaganje stihova ili kvizova o pjesničkim interpretacijama moguće je dodatno angažirati posjetitelje, ali i zabaviti ih.

Podrumski prostor (pod nazivom *Susreti*) mjesto je sučeljavanja između posjetitelja i Petra Preradovića u hologramskom obliku, ali možda i posjetitelja sa svojom svijesti, stavovima koji su isti ili drukčiji od pjesnikovih.

Potkrovlje je mjesto na kojemu se prezentira sadržaj drugih o Preradoviću, odnosno likovna, glazbena, teorijska i druga pisana djela koja govore o Preradoviću i/li njegovu radu, Preradovićevoj obitelji i nasljednicima te je *hommage* prvom muzejskom postavu iz 1968. godine i ljudima koji su ga radili. To je prostor u kojemu posjetitelj može pregledati audio-vizualne zapise o Grabrovnici i pjesniku, poslušati skladbe nastale na temelju Preradovićevih pjesama, prolistati njegove pjesničke zbirke. Svim se posjetiteljima predlaže i gledanje igrano-dokumentarnog filma *Ja, Preradović* u trajanju od 20-ak minuta.

U današnje vrijeme interpretacijski centri posjetiteljima postaju sve važniji/i u turističkoj i kulturnoj ponudi mjesta. Upravo je na taj način Interpretacijski centar Kuća Petra Preradovića oživio lik i djelo Petra Preradovića na moderniji i

suvremeniji način kao mjesto kulture, učenja, interpretacije, istraživanja ali i zabave.

Uz stalni postav Kuće Petra Preradovića u bliskoj budućnosti planira se održavanje raznih kulturnih aktivnosti kojima se želi utjecati na porast zanimanja i interesa za kulturne programe, kao i stvoriti poticajno okruženje za značajnije i svrhovitije uključivanje stanovnika u kulturni život zajednice. Mnoge lokalne zajednice u Hrvatskoj vrlo su aktivne u planiranju i provođenju mjera očuvanja tradicijske kulture, pa tako i nematerijalne kulturne baštine. Da bi približili kulturu, književnost i povijest lokalnoj zajednici, ali i svim posjetiteljima, Kuća Petra Preradovića bit će mjesto susreta, povezivanja te pokretač svih aktivnosti vezanih za kulturu. Kreiranjem kulturnih događaja ispunit će se potrebe i interesi postojećih i budućih posjetitelja te doprinijeti

razvoju kulture, kao i unaprjeđenju kvalitete života i stvaranju boljih uvjeta i sadržaja u lokalnoj zajednici i ruralnim naseljima općine Pitomače. ■

INFO

Interpretacijski centar Kuća Petra Preradovića otvoren je za posjetitelje od utorka do subote od 10.00 do 17.00 sati te uz prethodnu najavu.

Više o Kući Petra Preradovića saznajte na: <http://www.preradovic.eu/> i <https://www.facebook.com/petarpreradovic200/>.

Dodatni izvori: <http://www.preradovic.eu/>; <http://pitomaca.hr/rodna-kuca-i-muzej-petra-preradovica/>